

Hallituksen esitys avoimuusrekisterilaiksi, HE 98/2022 vp

Yleistä esityksestä

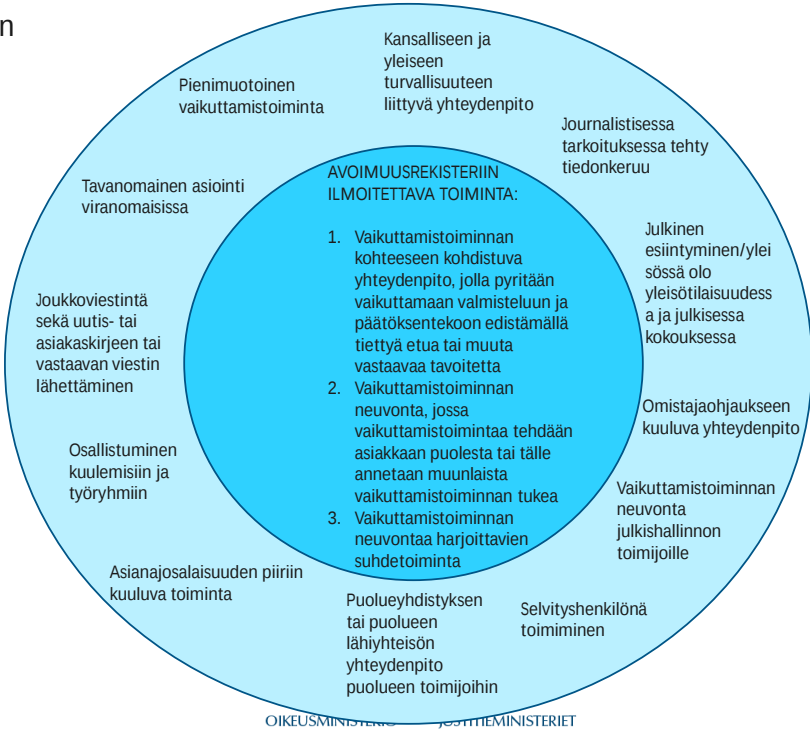
- Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oikeushenkilöille ja yksityisille elinkeinonharjoittajille velvollisuus ilmoittaa rekisteriin eduskuntaan ja ministeriöihin kohdistuvasta vaikuttamistoiminnasta ja siihen liittyvästä, elinkeinona harjoitettavasta vaikuttamistoiminnan neuvonnasta.
- Tarkoituksena on parantaa kansalaisten tiedonsaantia eduskuntaan ja ministeriöihin kohdistuvasta lobbauksesta, joka nykyisellään jää usein julkisuuslain ulottumattomiin ja siten piiloon.
- Avoimuusrekisterin perustaminen on yksi pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman toimenpiteistä demokratian ja oikeusvaltion kehittämiseksi.
- Esityksen vaikutuksista:
 - Lisääntyneen avoimuuden arvioidaan vahvistavan kansalaisten kokemaa luottamusta poliittista päätöksentekojärjestelmää kohtaan.
 - Ilmoitusvelvollisiin kohdistuvan hallinnollinen taakan arvioidaan pysyvän kohtuullisena ja oikeasuhtaisena.
- Ehdotus on valmisteltu parlamentaarisen ohjausryhmän ja laajapohjaisen asiantuntijatyöryhmän toimesta. Valmistelun aikana kuultiin laajasti kansalaisyhteiskunnan ja edunvalvonnan toimijoita.

Avoimuusrekisterin
ilmoitusvelvollisuuden
määrittäminen

Vaikuttamistoiminnan kohteet:

- kansanedustajat, kansanedustajien avustajat ja eduskuntaryhmien henkilökunta
- ministerit, ministereiden erityisavustajat ja ministerin toimikaudeksi nimetyt valtiosihteerit
- eduskunnan kanslia
- ministeriöt ja niiden asettamat selvityshenkilöt.

* Korjattu muotoilu 3 §:n 1 momentin 3 kohdasta (asia nostettu tarkemmin esille muistiossa)

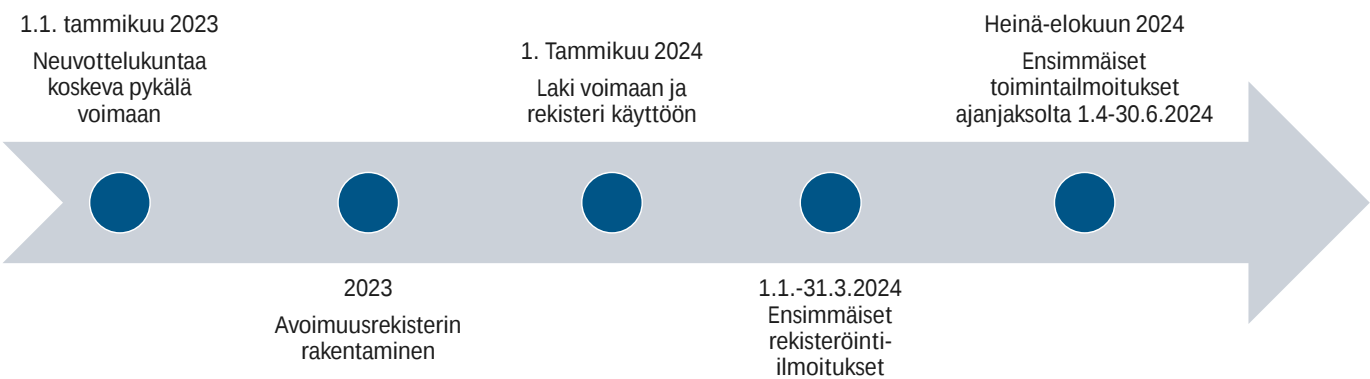
Avoimuusrekisterin ilmoitusvelvollisuus koskee oikeushenkilöitä ja yksityisiä elinkeinonharjoittajia pois luettuna:

- yksityinen elinkeinonharjoittaja, joka ei harjoita päätömisesti 2 §:ssä tarkoitettua vaikuttamistoimintaa tai vaikuttamistoiminnan neuvontaa
- asunto-osakeyhtiölaissa (1599/2009) tarkoitettu asunto-osakeyhtiö
- valtion, hyvinvointialueen, kunnan tai Ahvenanmaan maakunnan viranomainen, muu itsenäinen julkisoikeudellinen laitos kuin yliopisto*, Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia ja sen yhteydessä oleva Ihmisoikeuskeskus, valtiontalouden tarkastusvirasto, Kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitos (Ulkopoliittinen instituutti) sekä valtion liikelaitos
- lakisääteisiä tehtäviä hoitava muu kuin 3 kohdassa tarkoitettu julkisyhteisö tai toimija niiden lakisääteisten tehtävien hoidon osalta
- vieraan valtion, Euroopan unionin sekä kansainvälisen hallitustenvälisen järjestön edustaja
- puolue ja vaaleissa ehdokkaana olevan henkilön tuki- tai valitsijayhdistys

Avoimuusrekisterin toiminta

- Kaksivaiheinen ilmoitusmenettely:
 - 1) rekisteröinti-ilmoitus: annetaan perustiedot toimijasta ilmoittautumalla rekisteriin
 - 2) toiminta-ilmoitus: kaksi kertaa vuodessa tehtävä määräaikaishavaintointi edellisen 6 kk:n toiminnasta.
- Annettavat tiedot:
 - Yhteydenpidon kohteet, aiheet ja pääasialliset yhteydenpitotavat. Lisäksi tulisi kertoa, mikäli toimintaa tehtäisiin asiakkaan puolesta sekä minkälaista neuvontaa asiakkaalle on annettu.
 - Vaikuttamistoimintaan ja vaikuttamistoiminnan neuvontaan liittyvät taloudelliset tiedot raportoitaisiin kerran vuodessa muun raportoinnin yhteydessä.
- Annettavat tiedot julkaistaisiin avoimuusrekisteri.fi-verkkosivulla, jossa ne olisivat saataville 10 vuotta ennen pysyvää arkistointia.
- Rekisteriviranomaisena toimisi Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV)
- Tarkoitus perustaa neuvottelukunta, joka toimisi yhteistyöelimenä lakiin liittyville sidosryhmille.

Ehdotettu voimaantuloaikataulu

OIKEUSMINISTERIÖ — JUSTITIEMINISTERIET

OIKEUSMINISTERIÖ

www.oikeusministerio.fi

Facebook: facebook.com/oikeusministerio
Twitter: [@oikeusmin](https://twitter.com/oikeusmin)

Käyntiosoite: Eteläesplanadi 10, Helsinki
Postiosoite: PL 25, 00023 Valtioneuvosto

Vaihde: 029 516 001